

Zvuková analýza regeneračních proměn pánů času v seriálu Doctor Who

Alžběta Mládková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Audiovize

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Alžběta Mládková
Osobní číslo: K21237
Studijní program: B0211P310005 Teorie a praxe audiovizuální tvorby
Specializace: Zvuková skladba
Forma studia: Prezenční
Téma práce: 1. Teoretická část: Zvuková analýza regeneračních proměn pánů času v seriálu Doctor Who
2. Praktická část: Zvuková skladba audiovizuálního díla (vyrobeného v systému řízené výroby FMK) v minimální délce 12 minut, ve výstupní kvalitě uvedené ve Výrobní knize AAV, nebo zvuková skladba souboru audiovizuálních děl, nebo zvuková skladba souboru krátkých animovaných filmů v celkové délce 10 minut. viz Zásady pro vypracování

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Rozsah práce: minimálně 15 normostran textu bez započítání obsahu, rejstříku a obrazových příloh.

Formální podoba: Jednotná formální úprava teoretické části práce, její uložení a zpřístupnění se řídí aktuální verzí příslušné směrnice rektora. Student odevzdává 1 ks fyzické (tištěné) práce v pevné vazbě. Tištěná verze práce obsahuje originální "Zadání DP/BP" včetně příslušných podpisů a studentem podepsané Prohlášení o původnosti práce. Práce v elektronické podobě obsahuje nascanované "Zadání DP/BP" se všemi formálními náležitostmi a také nepodepsané Prohlášení studenta o původnosti práce. Plný text elektronické verze ve formátu PDF/A a případné přílohy (zkomprimované do jednoho zip souboru) student odevzdá nahráním do IS/STAG a do příslušné složky na NAS-AAV (viz níže).

Pokyny k vypracování: prostudujte a analyzujte dostupné materiály z profesního hlediska a formulujte závěry a získané vědomosti do podoby akademického/odborného textu.

2. Praktická část:

Přípustné varianty praktické části:

1) Zvuková skladba audiovizuálního díla (vyrobeného v systému řízené výroby FMK) v minimální délce 12 minut, ve výstupní kvalitě uvedené ve Výrobní knize AAV.

2) Zvuková skladba souboru audiovizuálních děl oficiálně schváleného před odevzdáním Výrobní komisí ateliéru Audiovizuální tvorba, ve výstupní kvalitě uvedené ve Výrobní knize AAV.

3) Zvuková skladba souboru krátkých animovaných filmů v celkové délce 10 minut. Varianta musí být schválena před odevzdáním Výrobní komisí ateliéru Audiovizuální tvorba.

Další požadované materiály praktické části:

a) Upoutávka, teaser či trailer na předložené audiovizuální dílo (var. 1 a 2).

b) Písemná explikace z pohledu dané specializace. Minimální rozsah 2 normostrany (var. 1, 2, 3).

c) Anotace (var. 1, 2, 3).

d) Technický scénář (var. 1).

e) Štábová listina (var. 1, 2).

V případě, že je dílo autorským počinem nebo není součástí praktické části SZS studenta Produkce, je nutné dodržet doložení požadovaných materiálu a-h dle zadání specializace Produkce. Tato data odevzdává za projekt vždy jeden člověk. Nezbytná je konzultace s vedením AAV.

Všechny odevzdávané materiály musí splňovat vnitřní technické normy dle Výrobní knihy AAV pro odevzdávání prací a musí být řádně popsány (jméno, název, logo fakulty, formát, rozlišení). Součástí závěrečné práce je vytištěný a podepsaný formulář "Údaje o bakalářské práci studenta".

Uložení na NAS:

Ve složce na NAS-AAV, označené "Bakalářská / Magisterská práce" uložte:

1. Teoretickou práci ve formátu PDF/A a případné přílohy (zkomprimované do jednoho zip souboru) dle specifikací výše.

2. Vytvořte podsložku Praktická práce, která bude obsahovat materiály částí a- h. Řádně nazvaný film/absolventské dílo odevzdávejte ve formátech splňujících vnitřní technické normy AAV pro odevzdávání prací.

3. Vytvořte podsložku s názvem Katalog, která bude obsahovat "Podklady pro katalog FMK UTB ve Zlíně": 10 kusů obrazové dokumentace praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní e-mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BORDWELL, David a Kristin THOMPSON, 2011. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění. ISBN 978-80-7331-217-6.

MOTT, Robert L., 2014. *Sound Effects: Radio, Television and Film*. McFarland. ISBN 0786494719.

HARRISON, Tim, 2021. *Sound Design for Film*. The Crowood Press. ISBN 978-1785009143.

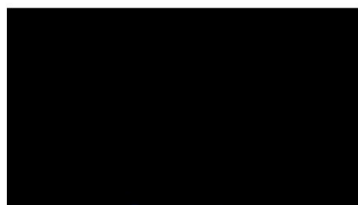
MELLOR, David a Matt HILLS, 2013. *New Dimensions of Doctor Who: Adventures in Space, Time and Television*. Bloomsbury Publishing. ISBN 978-1845118662.

Vedoucí teoretické části: **MgA. Pavel Hruša**
Ateliér Audiovize

Vedoucí praktické části: **MgA. Pavel Hruša**
Ateliér Audiovize

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

MgA. Irena Kocí, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 11. 12. 2023

Jméno a příjmení studenta: Alžběta Mládková

podpis studenta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je zanalyzovat zvukový vývoj v britském televizním seriálu Doctor Who prostřednictvím opakujícího se procesu tzv. „regenerace“. Práce představuje tento proces v kontextu televizního seriálu a pomocí těchto znalostí následně chronologicky analyzuje zvukovou dramaturgii jednotlivých regenerací (od roku 1966 do roku 2023).

Klíčová slova: Doctor Who, Pán času, regenerace, zvuková dramaturgie, zvukový vývoj, BBC

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to analyse the sound evolution in the British television series Doctor Who through the recurring process of 'regeneration'. The thesis presents this process in the context of the TV series and then uses this knowledge to chronologically analyse the sound dramaturgy of each regeneration (from 1966 to 2023).

Keywords: Doctor Who, Time Lord, regeneration, sound dramaturgy, sound evolution, BBC

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce MgA. Pavlu Hrudovi za trpělivost, věcné připomínky a odborné vedení při psaní práce. Dále pak všem těm, kteří si se mnou o tomto tématu ochotně povídali, kladli otázky a poslouchali, když jsem si potřebovala utřídit myšlenky nahlas.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 REGENERACE JAKO KLÍČOVÝ PRVEK DŮLEŽITÝ PRO POKRAČOVÁNÍ SERIÁLU.....	12
1.1 POJEM REGENERACE.....	12
1.2 PRVNÍ REGENERACE (60. LÉTA).....	12
1.2.2 Regenerace mění Doktorovu osobnost.....	13
1.3 PRAVIDLA REGENERACE.....	15
1.3.1 Aby Doktor zregeneroval musí být smrtelně zraněný.....	15
1.3.2 Každý regenerační cyklus pána času má 12 proměn. Poté Pán času umírá.	15
1.4 STRUČNÁ HISTORIE REGENERACÍ.....	15
1.4.1 Inkarnace Doktorů chronologicky.....	15
1.4.2 Alternativní inkarnace Doktorů.....	16
1.4.3 Bigenerace.....	17
2 ZVUKOVÁ ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH REGENERAČNÍCH PROMĚN	18
2.1 REGENERAČNÍ PROMĚNY V KLASICKÉ SÉRII (1966–1989).....	18
2.1.1 Regenerace 1. Doktora, 1966 - (ukázka č.01).....	18
2.1.2 Regenerace 2. Doktora, 1969 - (ukázka č.02).....	18
2.1.3 Regenerace 3. Doktora, 1974 - (ukázka č.03).....	19
2.1.4 Regenerace 4. Doktora, 1981 - (ukázka č.04).....	20
2.1.5 Regenerace 5. Doktora, 1984 - (ukázka č.05).....	21
2.1.6 Regenerace 6. Doktora, 1987 - (ukázka č.06).....	22
2.1.7 Regenerace 7. Doktora – Doctor Who: The Movie, 1996 - (ukázka č.07).....	23
2.2 REGENERAČNÍ PROMĚNY V OBNOVENÉ SÉRII (2005–2023).....	24
2.2.1 Regenerace 9. Doktora, 2005 - (ukázka č.08).....	24
2.2.2 Regenerace 10. Doktora, 2010 - (ukázka č.09).....	25
2.2.3 Regenerace 11. Doktora, 2013 - (ukázka č.10).....	26
2.2.4 Regenerace 12. Doktora, 2017 - (ukázka č.11).....	28
2.2.5 Regenerace 13. Doktora, 2022 - (ukázka č.12).....	29
2.2.6 Regenerace 14. Doktora, 2023 - (ukázka č.13).....	30
3 POROVNÁNÍ REGENERAČNÍCH PROMĚN NAPŘÍČ SÉRIEMI.....	33
3.1 VÝVOJ ZVUKU NAPŘÍČ LÉTY	33
3.1.1 Z hlediska způsobu zpracování zvuku	33
3.1.2 Z hlediska historie	33
3.1.3 Z hlediska vrstvení zvuku	34
3.1.4 Z hlediska zvukové dramaturgie a prací s motivy	34
3.2 TYPICKÉ VYOBRAZENÍ REGENERACÍ V KLASICKÉ A OBNOVENÉ SÉRII	35
3.2.1 Typické vyobrazení regenerace pro klasickou sérii (1963-1989).....	35

3.2.2	Typické vyobrazení regenerace pro obnovenou sérii (2005-2023).....	35
3.3	DÉLKA PROBÍHAJÍCÍCH REGENERACÍ	36
3.3.1	Délky regenerace od prvních náznaků	36
3.3.2	Délky vrcholu regenerace.....	36
3.3.3	Výsledné porovnání	37
4	ZÁVĚR.....	38
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	39
	SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	40
	SEZNAM OBRÁZKŮ	42
	SEZNAM TABULEK.....	43
	PŘÍLOHA.....	44

ÚVOD

Kultovní britský televizní seriál a zároveň nejdéle vysílaný sci-fi seriál na světě¹, Doctor Who (pod českým názvem: Pán Času), je od roku 2013 zapsaný v Guinnessově knize rekordů jako nejdéle vysílaný sci-fi seriál všech dob.² K 17. listopadu roku 2023 seriál čítá dohromady 871 epizod.

Doctor Who je určitým dědictvím britského národa, který divákům zprostředkovává náhled do britských dějin skrze vybrané historické osobnosti, kopíruje módní britské stereotypy a využívá jich k divákově konkrétnější představě charakterů postav. Využívá natáčecích lokalit převážně na britských ostrovech a v neposlední řadě je typický právě svým britským a uvolňujícím humorem, který užívá v krizových situacích, což je pro Brity také typické.³

Vzhledem k jeho dlouhé historii (v roce 2023 je tomu 60 let od první odvysílané epizody) vidím tento seriál jako ideální k bližšímu prozkoumání, a to převážně z hlediska vývoje zvukově vystavěných struktur a užívaných zvukových postupů televizní tvorby od roku 1963.

V době psaní této bakalářské práce probíhají oslavy k 60. výročí od první odvysílané epizody, během kterých zpřístupňuje BBC⁴ nové archivní materiály z natáčení seriálu, ze kterých jsem mohla čerpat. I tato skutečnost mě nakonec přiměla věnovat se tomuto tématu. Některé archivní materiály související se seriálem jsou tak v roce 2024 přístupné na webových stránkách BBC.⁵ Velká většina informací této bakalářské práce proto vychází primárně z těchto nově dostupných materiálů, které jsou doplněny o můj osobní pohled na danou problematiku především z hlediska zvukové složky.

S ohledem na svou studijní specializaci, zvukovou skladbu, jsem se rozhodla tuto práci pojmout jako vhled do zvukové dramaturgie seriálu, skrze jeden jeho zásadní motiv, tzv. regeneraci. Ta tvůrcům dovoluje již 60 let úspěšně pokračovat v tvorbě a je tak

¹ LYNCH, Kevin, 2013. *Doctor Who - Day of the Doctor sets world record for biggest TV drama simulcast*. Online. Guinness World Records. Dostupné z: <https://www.guinnessworldrecords.com/news/2013/11/doctor-who-day-of-the-doctor-sets-world-record-for-biggest-tv-drama-simulcast-53133>. [cit. 2024-05-14].

² LYNCH, Kevin, 2013. *Doctor Who 50th anniversary: The Time Lord's world records*. Online. Guinness World Records. Dostupné z: <https://www.guinnessworldrecords.com/news/2013/11/doctor-who-50th-anniversary-the-time-lord%E2%80%99s-world-records-53100/>. [cit. 2024-05-14].

³ JOHN, Dan, 2023. *Why Doctor Who is the ultimate British show*. Online. BBC Culture. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20231116-why-doctor-who-is-the-ultimate-british-show>. [cit. 2023-12-08].

⁴ British Broadcasting Corporation – veřejnoprávní rozhlasová a televizní společnost Velké Británie

⁵ BBC. *Doctor Who*. Online. BBC. Dostupné z: <https://www.bbc.com/topics/cg2m52x1kj5t>. [cit. 2023-11-18].

neodmyslitelnou součástí celého seriálu již od jeho počátku. Vnímám to jako důležitý motiv, který je hodný důkladnější zvukové analýzy.

V této práci se zaměřím na představení samotného procesu regenerace, jeho možné způsoby a důsledky, které přináší. Věnovat se tomuto tématu budu pro následné bližší pochopení zvolených zvukových přístupů v následné zvukové analýze, kterou zahrnují veškeré proběhlé regenerační proměny (od počátku 60. let 20. století až po konec roku 2023), které zapříčinily změnu hlavních představitelů Doktora.

Tuto práci jsem se rozhodla napsat zvláště proto, že mě zajímá, kam se zvuk v této konkrétní britské televizní tvorbě posunul za 60 let jeho existence. Zároveň se do tohoto tématu ponořuji ze zvědavosti, zda snad neobjevím nějaké, pro mě nové, postupy práce se zvukem, které bych mohla použít i v mých dalších budoucích zvukových projektech.

1 REGENERACE JAKO KLÍČOVÝ PRVEK DŮLEŽITÝ PRO POKRAČOVÁNÍ SERIÁLU

1.1 Pojem regenerace

„Regenerační proces“ je celková proměna pána času, hlavního hrdiny, mimozemšťana z planety Gallifrey, do jeho nové vizuální a osobnostní podoby pokaždé, když je smrtelně zraněn. V takovém případě nezemře, ale změní své tělo na jiné a tím zůstává dále naživu. Nejde tedy jen o přeobsazení hlavní postavy. Je to proces, který má svou tradici a vlastní pravidla nastavená již od 60. let, kdy byl v příběhu poprvé aplikován.⁶

1.2 První regenerace (60. léta)

1.2.1 Zvuk při záchraně ztracených epizod

Regenerační proces Doktora byl poprvé použit v roce 1966 ve čtvrté sérii a čtvrté epizody *The Tenth Planet*. Ta je společně s mnoha dalšími epizodami z klasické série ztracena. Fanoušci si ale běžně nahrávali zvuk epizod během televizního vysílání, aby si je poté mohli přehrát znovu (reprízy v té době ještě nebyly). Díky nim se dochoval mimo jiné i zvuk z této poslední epizody. Zvuk byl remasterován skupinou fanoušků a většina ztracených epizod byla následně dotvořena přidáním animace.⁷ Díky této skutečnosti si dnes diváci mohou ztracené epizody pustit, byť v jiné podobě, než tvůrci původně zamýšleli.

Původní hraný záznam první regenerace se zachoval především díky odvysílání jeho úryvku v pořadu *Blue Peter* (1973). Tehdy tvůrci potřebovali vyměnit hlavní postavu Doktora (Williama Hartnella) kvůli jeho zvětšujícím se problémům se zapamatováním nových textů.⁸

Herečka a představitelka Doktorovy společnice Polly, Anneke Wills, v interview pro *The Story of Doctor Who* z roku 2003 vzpomíná na první regeneraci jako na velkou nejistotu, zda nového Doktora divácká komunita přijme. Vystřídat herce v hlavní roli bylo obrovským riskem pro celý program *Doctora Who*. Mohlo se stát, že toto rozhodnutí zcela pohřbí celý seriál. To se naštěstí nestalo a podle Anneke Wills diváci nového Doktora

⁶ *Tardis WIKI*. Online. Tardis WIKI. Dostupné z: <https://tardis.fandom.com/wiki/Regeneration>. [cit. 2024-05-05].

⁷ KISTLER, Alan, 2013. *Doctor Who: A History*. Lyons Press. ISBN 978-0762791880.

⁸ ELVY, Craig, 2019. *Screen Rant*. Online. ScreenRant. Dostupné z: <https://screenrant.com/doctor-who-every-regeneration-reason/>. [cit. 2023-12-06].

rychle přijali. Ve zprávě z diváckého průzkumu od BBC to ale takhle optimisticky nevypadalo. Průzkum dokazuje, že byly nové epizody spíše kritizovány. Nový Doktor se nezdál být pro starší publikum správný. Za to dětem se Doctor Who líbil stále.⁹ Je možné, že právě díky dětem, které na příběhu mimozemšťana z planety Gallifrey vyrostly, se regenerace jako způsob, jak udržet seriál dlouhodobě ve vysílání, uchýtil?

1.2.2 Regenerace mění Doktorovu osobnost

Tvůrci neřešili jen koho obsadí do hlavní role, řešili také, jak se nový Doktor změní osobnostně. Jak se bude oblékat, jaké budou jeho slabiny a přednosti, čím bude oproti předchozím představitelům Doktora charakteristický a v čem se bude naopak odlišovat. Změnu zpravidla reflektoval styl Doktorova oblékání, jeho vystupování před lidmi, přístup k řešení problémů a mnohdy i odlišný britský přízvuk.

Dnes už není proces regenerace žádnou novinkou, ale v roce 1966 se tvůrci obrátili k zcela novému a tím riskantnímu řešení, obměny hlavní postavy. A přesně v tomto roce byly položeny základy, jak přistupovat ke změně nového Doktora. Dle dochované dokumentace z archivů BBC, která popisuje, jaký měl být nový Doktor, vidíme, že se dnešní přístup tvůrců k regeneraci Doktora prakticky nezměnil. (Obr. 1)

⁹ *Doctor Who - Regeneration*, 2023. Online. BBC Website. Dostupné z: <https://www.bbc.com/articles/c72lx7p44vlo>. [cit. 2023-12-06].

The New Dr. Who.

BBC COPYRIGHT NOT TO BE
REPRODUCED IN WHOLE OR
IN PART, OR BY ANY MEANS,
WITHOUT PERMISSION FROM THE BBC

Appearance. Facially as strong, piercing eyes of the explorer or Sea Captain. His hair is wild and his clothes look rather the worse for wear (this is a legacy from the metaphysical change which took place in the Tardis). Obviously spares very little time and bother on his appearance. In the first serial, he wears a fly-blown version of the clothes associated with this character.

Manner. Vital and forceful - his actions are controlled by his superior intellect and experience - whereas at times he is a positive man of action, at other times he deals with the situation like a skilled chess player, reasoning and cunningly planning his moves. He has humour and wit and also an overwhelmingly thunderous rage which frightens his companions and others.

A feature of the new Dr. Who will be the humour on the lines of the sardonic humour of Sherlock Holmes. He enjoys disconcerting his companions with unconventional and unexpected repartee.

After the first serial - the Daleks - (when the character has been established), we will introduce a love of disguises which will help and sometimes disconcert his friends.

To keep faith with the essential Dr. Who character, he is always suspicious of new places, things or people - he is the eternal fugitive with a horrifying fear of the past horrors he has endured, (these horrors were experienced during the galactic war and account for his flight from his own planet).

The metaphysical change which takes place over 500 or so years is a horrifying experience - an experience in which he re-lives some of the most unendurable moments of his long life, including the galactic war. It is as if he has had the L.S.D. drug and instead of experiencing the kicks, he has the hell and dank horror which can be its effect.

Obrázek 1: Původní dokument popisující vzhled a chování nového Doktora (1966)

1.3 Pravidla regenerace

Typická regenerace Doktora má pravidla, která se postupem času měnila a vyvíjela na základě nových autorských vstupů zapříčiněním měnicích se scénáristů. Pro pochopení bych mezi ta úplně nejzákladnější pravidla zařadila tyto dvě.

1.3.1 Aby Doktor zregeneroval musí být smrtelně zraněný

Doktor mění podobu jen v případě, že ho něco smrtelně zranilo. Svou regeneraci sice může mírně oddálit, ale vždy jí nakonec musí projít.

1.3.2 Každý regenerační cyklus pána času má 12 proměn. Poté Pán času umírá.

Pán času smí regenerovat pouze 12x. Za svůj život tedy může projít maximálně 13 různými podobami (inkarnacemi¹⁰). Ale nemusí to být vždy pravidlem. Ve vánočním speciálu *The Day Of The Doctor* (2013) dostane Doktor nový cyklus s dalšími 12 regeneracemi jako poděkování Pánů času za záchranu jeho domovské planety Gallifrey.¹¹

1.4 Stručná historie regenerací

1.4.1 Inkarnace Doktorů chronologicky

Díky takto dlouhé tradici obměňování hlavních představitelů se do konce roku 2023 v seriálu vystříдалo dohromady 18 představitelů Doktora.¹² Z toho 15 představitelů si zahrálo Doktora v delším časovém úseku v průběhu několika sérií a další 3 herci si zahráli pouze v epizodních rolích.

¹⁰ Inkarnace = výsledná podoba Pánů času po procesu proměny

¹¹ FARROW, Max, 2019. *Screen Rant*. Online. ScreenRant. Dostupné z: <https://screenrant.com/doctor-who-time-lord-regeneration-explained-plot-holes/>. [cit. 2024-01-05].

¹² FREEMAN, Rob, 2023. *Time travel to the Tardis: 10 facts you need to know about Doctor Who before watching*. Online. BBC Culture. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20230925-time-travel-to-the-tardis-11-facts-you-need-to-know-about-doctor-who-before-watching>. [cit. 2023-12-08].

Tabulka 1: Seznam 15 hlavních představitelů Doktora, kteří byli postupně obsazováni do rolí od roku 1963 po rok 2023

pořadí Doktora	herec/herečka	rok představení regenerace
1.	William Hartnell	1966
2.	Patrick Troughton	1969
3.	Jon Pertwee	1974
4.	Tom Baker	1981
5.	Peter Davison	1984
6.	Colin Baker	1987
7.	Sylvester McCoy	1996
8.	Paul McGann	2013
9.	Christopher Eccleston	2005
10.	David Tennant	2010
11.	Matt Smith	2013
12.	Peter Capaldi	2017
13.	Jodie Whittaker	2022
14.	David Tennant	2023
15.	Ncuti Gatwa	?

1.4.2 Alternativní inkarnace Doktorů

Regenerace, ale nešla vždy chronologicky. Například ve speciální epizodě k výročí 50. let od první odvysílané epizody Doctora Who (The Day Of The Doctor (2013)) poznáváme dosud nepoznanou inkarnaci tzv. Válečného Doktora, kterého si zahrál John Hurt. Při bližším sledování regenerace vidíme, jak Válečný Doktor regeneruje do podoby 9. Doktora.¹³ Tvůrci v tomto případě využili nikdy zcela nepřiznané regenerace, která by jasně ukazovala, do jakého Doktora se 8. zástupce promění a vytvořili tak velmi účinnou zápletku ve vnímání času v seriálu.

Doktory tedy sice pro přehlednost číslujeme podle toho, jak se v seriálu objevovali postupně, ale ne vždy je toto číslování shodné v časové ose příběhu. To umožňuje tvůrcům vytvářet nové zápletky a hrát si s nevyjasněnými situacemi, kterých seriál nabízí vzhledem k jeho historii nespočet.¹⁴ Vracet se a stavět na nejasnostech starších epizod je ovšem jeden z poznávacích znaků seriálu.

¹³ DOCTOR WHO. *The Doctor's Regenerations (1966 - 2022)* | *Doctor Who*; YouTube. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=OfiJrxKkvzc>. [cit. 2024-05-15].

¹⁴ DOCTOR WHO. *Who is the Doctor? | New to Who? | Doctor Who*; YouTube. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=DzIPP4kKUmY>. [cit. 2024-05-15].

1.4.3 Bigenerace

Mezi regeneračními proměnami se v příběhu setkáváme také s pojmem bigenerace. Bigenerace je variace regenerace, která umožňuje zachování Doktorovy nové podoby, do které se mění včetně té, která inkarnuje.¹⁵ Obě inkarnace tak mohou fungovat jako samostatné jednotky bez ohledu na sebe.

Poprvé se s tímto způsobem regenerace setkáváme během regenerace ze 14. Doktora na 15. ve speciální epizodě k 60. výročí vysílání seriálu, *The Giggle* (2023).

¹⁵ MILLER, Leon, 2023. *Doctor Who: Bigeneration explained*. Online. Dexerto. Dostupné z: <https://www.dexerto.com/tv-movies/doctor-who-bigeneration-explained-2424879/>. [cit. 2023-12-21].

2 ZVUKOVÁ ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH REGENERAČNÍCH PROMĚN

2.1 Regenerační proměny v klasické sérii (1966–1989)

2.1.1 Regenerace 1. Doktora, 1966 - (ukázka č.01)

Úplně první regenerace Doktora je zvukově ve svém původu minimalistická. Z dochovaných originálních záběrů slyšíme v právě probíhající regeneraci syntetickou směsici zvuků, které jsou pro nás dnes známými spíše jako zvukové efekty přistávání TARDIS¹⁶. To zvukově otevírá i uzavírá celou proměnu.

V detailu vidíme obličej prvního Doktora. Ten se přes postupné prolnutí záběrů změní v obličej nové osoby. Celou proměnu rámuje již zmíněné zvukové efekty tvořené zvuky, které jsou dnes již typicky spjaté s přiletem a odletem této vesmírné lodi.

Tento typický zvuk „chrčení“ (ukázka č.14)¹⁷ vymyslel zvukař Brian Hodgson, když sám nemohl ve zvukové bance najít žádný zvuk, který by mohl představovat stroj času. Nakonec došel v rámci experimentu ke zvuku, který vytvořil táhnutím klíče od domu jeho matky po struně otevřeného korpusu klavíru.¹⁸ K tomuto zvuku poté ještě přidal oscilátorové blipsy, bílý šum a spoustu ozvěny, čímž tento zvukový efekt obohatil o nestálou a proměnlivou strukturu, která jako by byla organická a živá, stejně, jako onen stroj času.

První regenerační proměna Doktora zůstává v minimalistickém stylu s přímým akcentem na zvukový efekt TARDIS a její schopnosti ochránit svého Pána času. Zvuk, který má vyvolávat napětí a zároveň naději tímto využitím udává následný směr, jak s tímto zvukovým efektem pracovali zvukaři po další roky až dodnes.

2.1.2 Regenerace 2. Doktora, 1969 - (ukázka č.02)

Před samotnou proměnou sledujeme dlouhý dialog mezi Pánem času a Doktorem, který je vyhnán do exilu. Před tím si však může vybrat, do jaké podoby se zregeneruje. Doktorovi

¹⁶ TARDIS = (Time and Relative Dimension in Space), vesmírná loď, která umí cestovat časem a prostorem. Je větší zevnitř.

¹⁷ *TARDIS sounds*. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Xg8M-8BqTGs>. [cit. 2024-05-13]

¹⁸ FONG, Jessica, 2021. *CBR*. Online. CBR. Dostupné z: <https://www.cbr.com/doctor-who-tardis-sound-explained/>. [cit. 2023-12-16].

se nelíbí ani jedna podoba, kterou mu Páni času nabízejí, rozčiluje se, že si musí vybrat tu správnou tvář, do které se promění.

Z dlouhého dozvuku hlasů dvou účastníků této situace si dokážeme domyslet velikost prostoru, ve kterém se nachází, aniž bychom zřetelně viděli, jak místnost vypadá a jak je velká. Doktorovo zvyšování hlasu a křik napovídá, že se nachází ve velké a prostorné přijímací místnosti. Velký prostor, jako by schválně kladl důraz na postavení Doktora v této situaci. Jak malou má moc nad rozsudkem. Jak je oproti Pánům času bezbranný.

Na dramatickosti situace přidává ve funkci nediegetické ambientní atmosféry monotónní zvuková linka. Právě svou monotónností dokáže podprahově gradovat situaci a zároveň podpořit a nepřebít dialog. Stojí někde na hranici mezi reálnem a nereálnem. Mezi tím, kdy je to atmosféra a kdy zvukově přidává na dramatickosti situace doplněnou o křik Doktora a jeho rychlejších a zmatenějších mluvením.

Než se Doktor stihne vzpamatovat, Páni času v něm probudí samotnou regeneraci. To se projeví Doktorovým natočením hlavy a vydáním nepřírozeného zvuku předznamenávající jeho proměnu. Obrazově se Doktorova hlava znásobí a protáčí se dokola. Tím začíná regenerace.

Zvukově přebírá divákovu pozornost synteticky tvořená melodie postavená opět na monotónní lince. Melodie, která doplňuje monotónní linku se pohybuje ve vyšších oktávách a tím podvědomě znepríjemňuje pohled na měnícího se Doktora a posiluje ve mně jako divákovi záměrně vyvolávaný pocit nespravedlnosti.

2.1.3 Regenerace 3. Doktora, 1974 - (ukázka č.03)

Doktor vypadává z TARDIS, ze které se jej snaží zachytit jeho společnice Sarah Jane. On ale padá na zem a Sarah mu pod hlavu dává polštářek. Je očividné, že umírá.

Vnímáme převážně dialog s atmosférou prostoru, která doplňuje hlavní dialog. Vzájemně se neruší a plynou jeden vedle druhého. Důležitý důraz je kladen na Doktorovo těžké dýchání, které díky jednoduchosti zvukové struktury divák slyší jasně a které znovu zdůrazňuje, že se Doktorův čas v tomto těle blíží ke konci.

Když Doktor zemře, slyšíme disharmonickou zvukovou melodii, která předznamenává příchod nadpřirozena. Cho-Je, vysvětluje Sarah Jane, že Doktor ve skutečnosti neumírá. Pocit nadpřirozena je podpořen množstvím dozvuku v jeho hlase, který je oproti

mluvenému slovu ostatních postav nepřírozeně dlouhý. Tato nepřírozenost přidává na pocitu něčeho mystického a nadpřirozeného.

Když Cho-Je slíbí, že Doktorovi pomůže urychlit regeneraci, zopakuje se stejná syntetická melodie (jako by pronesl nějaké kouzlo) a v tom se prolne stará postava ležícího Doktora s novou.

2.1.4 Regenerace 4. Doktora, 1981 - (ukázka č.04)

Doktor visí na rámové konstrukci radioteleskopu. Ztrácí síly. Napětí buduje hudba společně s hlasy i obrazem všech Doktorových nepřátel, kteří, s velkou nenávistí, postupně vyslovují jeho jméno. Zvuková stylizace této situace vyvolává záměrné napětí.

Obrazem se vracíme zpátky na Doktora, který přeleze na kovovou konstrukci věže a záhy padá doprovázen dramatickou syntetickou hudbou na zem. Hudba by mohla být kombinací analogové syntetické cesty s propojením klasické nahrávky varhanů. Ty dodávají celé hudbě pocitově ještě větší prostor, což je v přímém kontrastu s divákovým vnitřním uzavřením a strachem, zda se Doktor pustí nebo ne. To je důležitou situací, která nám ukazuje, jak lze zvuk stylizovat, aby v divákovi daná situace vyvolala nepříjemné pocity beznaděje a strachu. Použití skoro až disharmonických tónů diváka dostane do tenze a v momentě, kdy do se samotných hlasů nepřátel začíná přidávat nepřírozené množství dozvuku, přidává to situaci na větším důrazu beznaděje.

Doktor spadne a hudba, která podporovala vzrůstající strach a napětí dozní s posledním tónem pomocí dozvuku. Ruchy, které jsme do té doby přes nediegetickou hudbu neslyšeli, najednou zřetelně vedou divákovu pozornost na Vládce uvnitř radioteleskopu, který se raduje a následně odlétá v TARDIS pryč. Zároveň toto ticho s akcentem na ruchy dává divákovi na chvíli prostor zpracovat tak silně vyvolávané napětí.

V následujícím záběru, kde již vidíme ležícího Doktora, se hudba opět rozeznívá a násilně divákovi připomíná, co se právě stalo. Nepříjemné pocity vyvolává svou disharmonickou melodií, která posiluje divákovo soucítění s postavou a podporuje pocit smutku.

Když k němu společníci přiběhnou a volají na něj jeho jménem, rozehrává hudba funkční stylizovanou hru mezi dialogem a hudebním podkladem. Jedna společnice zvolá „Doktore!“ a záhy se ozve tón patřící k hudbě, který v rytmickém tempu vystřídá další zvolání „Doktore!“. Oslovování „Doktore!“ pokračuje dále v rovině vzpomínkové. Vidíme

a slyšíme i bývalé Doktorovy společníky jejichž hlas na nás opět působí nereálně, vzpomínkově, svým dlouhým dozvukem.

Společníci jej přivedou k vědomí. Hudba utichá s posledním voláním „Doktore!“, který spojuje část, která se odehrává v Doktorově hlavě. První zvolání ještě slyšíme s rychlým dozvukem na hlase společníka, druhé zvolání už nás vrací zpátky k realistickému podání dialogu.

Hudbu v podkresu vystřídá jednoduchá atmosféra větru. Doktor společníkům vysvětluje, že je konec, ale že je na tento moment připravený. Ve stejný okamžik se poblíž Doktora objeví postava tzv. Watchera. Ten pomalu za jemné hudební melodie vstupuje do Doktora.

Celá proměna je složena z postupného prolínání jednoho záběru obličeje Doktora do druhého a zvukově ji rámuje příjemná uvolňující hudba. Na tu po proměně skladatel navazuje velmi sofistikovaně melodií úvodní znělky seriálu a tím zakončuje celou proměnu.

2.1.5 Regenerace 5. Doktora, 1984 - (ukázka č.05)

Doktor se společně s jeho společníci nachází v TARDIS. Peri leží, nedýchá, Doktor ji podává protilátku.

Vnímáme jemnou atmosféru chrčení TARDIS, která dotváří prostor scény a charakterizuje prostředí, ve kterém se nacházíme. Jak Doktor lije protilátku Peri do úst, prostoupí atmosférou syntetická hudba, která klade nepřímou důraz na léčivé účinky léku a pokračuje, jak Doktor ulehá na zem a nahlas zvažuje, jestli takto vypadá smrt.

Peri se probírá, hudba se mírně ztiší a divákova pozornost je tak směřována na Doktorovo těžké dýchání, které je slyšitelné tak zřetelně, jako bychom stáli přímo u Doktora. Touto nepatrnou stylizací tvůrci postupně vedou divákovu pozornost zpátky tam, kde ji potřebují mít. Na umírajícího Doktora.

Dialog mezi Doktorem a Peri o protilátce, netopýřího mléka je důležitým rozhovorem pro chod následujících událostí. Doktor podal celou dávku protilátky jeho společníci, aby ji zachránil. On sám tedy umírá. Situaci rámuje monotónní hudba, která s každým dalším tónem posune rozhovor blíže k dramatickému konci. Dunivá rytmicky hraná basa, která zní na každou první dobu stejným tónem je současně symbolem tikajícího času, který Doktorovi zbývá a podvědomým hybatelem děje k výsledné Doktorově regeneraci. Proto je monotónnost hudby v této situaci tak funkčním modelem.

V momentě, kdy Doktor řekne Peri, že se nedá nic dělat, se ozvou v hudbě vysoké tóny trumpety. Jako by sama měla symbolizovat nevyhnutelnost a zoufalost, která se teď v Peri kupí. Hudba se postupně rozvine a v momentě, kdy si Doktor lehá na zem, přejde zpět do předchozího rytmu basového tónu.

Dostáváme se do Doktorovy hlavy. Do jeho vzpomínek. Kolem Doktora vizuálně prolítávají obličej jeho společníků a přátel, kteří mu říkají, že nesmí zemřít. Zvuk tu jde ruku v ruce s obrazovým ztvárněním. Hlasy se s přidávajícím dozvukem mysticky prolínají jeden přes druhého a vytváří tak pocitovou změň myšlenek. Prostor dotváří hudba, která nesourodé hlasy jen doplňuje a snaží se v divákovi budovat napětí, naději a nejistotu.

Celou koláž myšlenek pak v obrazu přetrhne obličej Vládce, který ukradne divákovu pozornost. Křičí, že Doktor musí zemřít a ďábelsky se tomu směje. Smích spustí proces regenerace, kterou vyjadřuje zvuk velmi podobný vzlétávajícímu letadlu. Ten je doplněn o směsici zvuků větrného charakteru a spolu s šíleným smíchem, který se postupně nepříjemně zesiluje, regeneraci svižně vygradují až do výsledné proměny.

Proměna nového Doktora je dostatečně zdůrazněna přidáním basovým bouchnutím. Hudbu v náhlém kontrastu střídá velmi tichá atmosféra chrčící TARDIS. Tímto filmovým tichem je pozornost diváka záměrně vedena v očekávání prvního dialogu nového Doktora s Peri.

2.1.6 Regenerace 6. Doktora, 1987 - (ukázka č.06)

Regeneraci 6. Doktora předznamenávají hlasité syntetické zvukové efekty, které pocitově doplňují přistávající TARDIS. Po jejím přistání se napětí lehce uklidní, což jde do kontrastu s předchozími hlasitými zvukovými efekty.

Uvnitř TARDIS leží na zemi v bezvědomí Doktor a jeho společnice. Prostor obklopuje tichá atmosféra spolu s elektrickým, pocitově bublajícím, signálem. Do záběru přichází antagonistka se zbraní v ruce. Z ticha záměrně vystupují její kroky, které podvědomě přidávají situaci na dramatickosti. To je dobrý příklad, jak gradovat situaci bez použití hudby nebo zvukových efektů. Jemné zdůraznění převahy antagonistky pomocí detailních pohybů pomáhá podvědomě vystavět napětí, které vygraduje prolnutím do nepříjemné syntetické melodie.

Neméně důležitým detailem, který pomáhá v gradaci situace, je barva hlasu antagonistky. Sebevědomý hluboký hlas napomáhá vyvolat pocit bezmoci a strachu.

Poté, co antagonistka odchází pryč, zazní znovu syntetická hudba, která sleduje příchod jedné z jejich příšer, co následně otáčí Doktora, který právě regeneruje. Doktorovi se za přibývajících zvukového efektu změnil obličej. Zvuk, který charakterizuje proměnu je také syntetický a čím delší je průběh regenerace, tím vyšší je melodický tón syntezátoru.

Gradace této regenerace je postavená na repetitivním krátkém hudebním motivu. Ten je v průběhu viditelné Doktorovy přeměny doplněn o další zvukový efekt, který plní informativní a zdůrazňující funkci. Gradaci také napomáhá kontrast mezi hlasitými zvukovými efekty při přistávání TARDIS a tichou atmosférou uvnitř. Před výsledným vygradováním je tato pauza důležitá nejen pro zdůraznění důležitého monologu antagonistky, ale také z hlediska budování napětí.

2.1.7 Regenerace 7. Doktora – Doctor Who: The Movie, 1996 - (ukázka č.07)

Technologický pokrok, práce s hororovými prvky.

V této proměně dochází k výraznému technologickému posunu oproti poslední regeneraci. Výraznou změnou prochází samotná forma regenerace. V pozadí slyšíme strašidelnou hudbu, kterou doplňují zvuky elektrických výbojů, šustění, cvakání a praskání kostí, v praxi šlo spíše o křupání zmrzlé zeleniny. Proměna doznívá se zvukovým elektrickým praskáním.

Obživnutí Doktora vede obrazová symbolika odkazující na oživení Frankensteinova z filmu Jamese Whalea z roku 1931, který sleduje hlídač v místnosti ostražnické márnice. Záběry z televize střídají záběry Doktora ležícího v márnici. Zvuk podporuje věrnost starých černobílých televizních záběrů a v kontrastu s tím se drží moderního přístupu k realitě v prostřizích na Doktorovo obživující tělo. Televize zní zastřeně, vzdáleně, v kontrastu s čistotou výdechu, jak jde Doktorovi pára z úst. Obě odlišné situace propojuje hudební motiv, který přidává celé situaci napětí a emoci.

Doktor se posadí na postel a z televize se ozve „He’s alive!“. Hudba ustává. Slyšíme pouze zvuk televize, kterou rozbije vzdálené bouchnutí, skrze které se prolne atmosféra bouřky. Tento symbol přidává na strašidelnosti a nejistotě situace. Následuje další bouchnutí. To vyvolává u hlídače, který se na televizi dívá, pocity nejistoty a strach. Televizi už neslyšíme. Není pro posun děje důležitá. Důležité je zjištění, co dělá ten bouchající mimoobrazový zvuk. Při třetím bouchnutí se hlídač zvedá a jde zjistit, co se děje.

Hudba se opět postupně prolíná do bouřky a pokračuje v gradaci situace. Tichem prostoupí ruch vrzajících dveří. Slyšíme kroky, další vrzající dveře. Do toho neustávající vzdálené bouchání. Napětí přidávají naléhavé smyčce v hudbě, která je hlasitostí na podobné úrovni spolu s ostatními ruchy. Nevytlačuje je, ale ani nepřehlušuje. Další zavření dveří provází hlasité klapnutí a vrzání pantů, hlídač se opakovaně ptá, kdo tam je.

Hlídač pozoruje troje ocelové dveře na konci chodby. Zvuk bouchání je hlasitější a zřetelnější. Dává jasně najevo, že vychází z jedné z místností. Hudba postupně graduje stejně, jako se zrychluje četnost opakování bouchání. Záběry nám ukazují, že se plech dveří prohýbá pod nárazy pěstí. Ve zvuku tak slyšíme tupé tlumené údery do kovu, které vedou divákovi pozornost k objevujícím se promáčklinám v ocelovém plechu dveří.

Dveře vypadnou z pantu. Za nimi stojí Doktor. Hudba zvolní a ukazuje znovuzrozeného Doktora jako něco mýtického. Hlídač je v šoku, odvolává se k Bohu. Hudba ustala a atmosféra stojí kromě room tonu především na rytmickém bubnu a elektrickém drnění zářivek.

Hlídač omdlévá. To groteskně doplňují smyčce spolu s bubny v době jeho pádu. Hudba ustává a my se vracíme zpátky do atmosféry prostoru a jasně slyšitelných zářivek. Doktor odchází za ticha a jasného zvuku jeho kroků.

2.2 Regenerační proměny v obnovené sérii (2005–2023)

2.2.1 Regenerace 9. Doktora, 2005 - (ukázka č.08)

Gradace za pomoci symfonické hudby.

Doktor i jeho společníci se nachází uvnitř TARDIS. Atmosférou prostupuje hluboké „dýchání“ TARDIS. Doktorův monolog přerušuje zajiskření hlasitou směsicí ruchů, ze kterých se prolne lehká symfonická hudba s klavírem jako ústředním motivem. Ta se Doktorovým vysvětlováním začíná disharmonizovat v momentě, kdy začne mluvit o tom, že umírá a tím podpoří beznadějnost a bezvýchodnost situace.

Vzpomínku na všechny zážitky, co spolu Rose s Doktorem měli, doplňuje zvonivá melodie klavíru, která zní lehce nad orchestrální hudbou. Ta vzápětí ustupuje a orchestr pomocí postupné gradace smyčcových nástrojů buduje vrchol napětí této situace. Hudba se tak dostává úplně do popředí všech ruchů a gradace pokračuje do propuknutí regenerace. Ta je oproti předešlým regeneracím ostrá, větrná. Hudbu téměř přehluší.

Tento zvukový efekt regenerace, který zvukaři vymysleli, je dalším výrazným zvukem udávající seriálu svou osobitou podobu. Uchytil se natolik, že jej tvůrci využívají v různých variacích v následujících regeneracích až dodnes.

Jak Doktorovi z rukou a hlavy prýští světelné paprsky, zvukově může jít o směsici prolnutých zvuků vzletajícího letadla spolu se silným větrem přidaným zřejmě digitálním oscilátorem a završený plamenným whooshem¹⁹. Nebo mohli jít zvukaři cestou digitální. V takovém případě mohli využít vlastností bílého šumu a jeho modulací, prolínáním, přidáváním a ubíráním vrstev dosáhli výsledného zvuku.

Celou regeneraci rámuje hudba, do které se po proměně vracíme a do které se stejně tak vrací i atmosféra samotné TARDIS.

2.2.2 Regenerace 10. Doktora, 2010 - (ukázka č.09)

Práce s kontrasty a vedení divákových emocí pomocí hudby.

10. Doktor se nachází v životní fázi, kdy všechny své blízké ztratil a umírá sám. V celém jeho procesu loučení, před závěrečnou regenerací převažuje orchestrální hudba s naléhavým operním a sborovým zpěvem, která se mírně zeslabí během Oodových slov:

„This song is ending, but the story never ends.“

Důležité ruchy jemně prostupují hudbou. Slyšíme zřetelně Doktorovu chůzi sněhem, jemné šustění oblečení, dech, vrzání dveří TARDIS a její startování. Primární je tu hudba, která, jak se blíží čas regenerace, přidává na intenzitě pomocí sborového zpěvu a tím podporuje navození nostalgie. Doktor je sám. Jeho ruce zlátnou a chystají se na proměnu.

Regenerace je explozivní. Okna TARDIS vybuchují a tříští se, elektrické obvody jiskří a sloupy padají. Sklo se tříští, aniž by to bylo v obraze přímo viditelné, ale v rámci postupující gradace exploze a ve spojení s hudbou, si toho divák v té rychlosti ani nevšimne. Přitom celé explozi sklo zvukově dodává detailnější strukturu a rozpoznatelný prvek, který je s ní přirozeně spjatý. Vykreduje detailněji co všechno se rozbíjí i mimo záběr a podporuje tím myšlenku TARDIS jakožto staré policejní budky, která je "větší uvnitř" a zbytek nechává na divákově představivosti. Ten však soustřeďuje svou primární pozornost na probíhající regeneraci.

Dlouhý a plynulý přechod do podoby nového Doktora diváka dostává do úplně opačného emociálního rozpoložení, než s jakým se rozloučil 10. Doktor. 11. Doktor dokončuje svou

¹⁹ Whoosh = zvuk podobný zvuku objektu prolétajícího vysokou rychlostí.

proměnu s hlasitým bolestivým křikem, který utne hudbu a sborový zpěv, a skrze následný hlasitý výbuch vytvoří prostor k rychlému nástupu orchestru. Jeho výrazným melodickým prvkem je nyní elektrická kytara, která často ustupuje stále vybuchujícímu interiéru TARDIS a současně také podprahově navozuje hektičnost situace i chování nového Doktora.

Tato regenerace je založená na silných kontrastech, které spolu dobře pracují. Smutek je nahrazován nejistotou a novou silně hektickou energií s příslibem nového a svěžího neznáma. Pro přehlednost tyto rozdíly stručně porovnávám v následující tabulce.

Tabulka 2: Stručné porovnání zásadních zvukových rozdílů mezi regenerujícím 10. a zregenerovaným 11. Doktorem

10. Doktor	11. Doktor
Orchestrální hudba se sborem (emocionální)	Orchestrální rytmická hudba s vyniknutím elektrické kytary (nabíjející, energická)
Strach	Odhodlání
Především mlčí	Mluví rychle a zbrkle
Pomalé vyprávění	Rychlé tempo

2.2.3 Regenerace 11. Doktora, 2013 - (ukázka č.10)

Práce se zvukovými symboly (kroky, pudink, TARDIS – natahování hodin, Amy Pond – smích, změna hudby, motýlek, chaos...).

Doktorovu regenerační proměnu, která se odvíjí v melancholicky nostalgickém duchu (podobně, jako v předchozí regeneraci), sleduje jeho společnice Clara Oswaldová. Silný důraz je kladen na klapot Doktorových bot, jak pomalu přichází za Clarou. Vyvolání nostalgie značně pomáhá zvuková stylizace, která kroky zdůrazňuje na úkor atmosféram a ostatním ruchům.

Naposledy pije pudink s rybími prsty. Stylizace opět zdůrazňuje tuto charakteristickou situaci jemným, ale očividně nereálným zvukem plynule přecházejícím do hudby.

Doktor se opírá o TARDIS a naposledy zatáhne za páku. Zpod typického zvukového efektu vystupuje ruch natahujících se hodinek. Silný a pevný. Jako symbol ubíhajícího času. Jako vzpomínka.

„It all just disappears, doesn't it? Everything you are, gone in a moment, like breath on a mirror.“ – Doctor

„You are the Doctor.“ – Clara Oswald

„And I always will be. But time change and so must I.“ – Doctor

Slova o pomíjivosti a rychlosti času, který plyne. Doktor zvedne svou ruku, která, jak už předznamenává zvonivý zvuk, začala s proměnou. Kolem něj proběhne holčička. Slyšíme lehký dětský smích, který svým dlouhým dozvukem vyvolává dojem vzpomínky, kterou holčička skutečně je. Hudba přidává na intenzitě a tím přiživuje diváckou nostalgii na Doktorovu bývalou společnici Amy Pondovou.

„We all change. When you think about it. We are all different people all through our lives. And that's okay. That's good. You got to keep moving. So long as you remember all the people that you used to be. I will not forget one line of this. Not one day. I swear. I will always remember when the Doctor was me.“ – Doctor

Jak se Doktor postupně loučí, graduje i samotná hudba. Ta se dostává na svůj vrchol, když k němu sestoupí imaginární Amy Pondová a popřeje mu dobrou noc.

Celý orchestr utichne, jak se Doktor vrátí do reality. Smířený a rozloučený. Mění se i melodie hudby, která je teď méně naléhavá.

Doktor si rozvazuje motýlka a odhazuje ho na zem, což je dalším jeho typickým symbolem. Zvukově je na něj obzvlášť kladený důraz nerealistickým vysokým táhlým zvukem ve dvou momentech. Když si jej vytahuje zpod límce a následně když motýlek dopadá na zem. Šustění látky košile a samotného motýlku je také mnohem hlasitější právě pro to, aby jej mohl doplnit tento nerealistický zvuk a zároveň, aby byl kladen dostatečný důraz na důležitost tohoto předmětu.

Samotná regenerace jako taková je pak velmi rychlá a impulzivní. Trvá 1 vteřinu a zvukově vytvoří rychlý předěl mezi dvěma úplně odlišnými atmosférami. Tak, jak 11. Doktor postupně přijímal blížící se změnu v pomalém tempu, rychle ho vystřídá 12. Doktor, který tempo pocitově několikanásobně zrychlí a záměrně svým začátkem nastoluje chaos. To se prvně projeví v hudbě, která je o poznání hravější. Zmatení ještě posílí prudký výbuch dokončující regenerace, která Doktora svine a svou nečekaností diváky vyděsí. Jeho zmatený první monolog spustí zvukovou řetězovou reakci havarující TARDIS. Zřetelně slyšíme varovné kontrolky, které pískají a různé druhy výbuchů. Dostáváme se

tak nejen obrazově, ale i zvukově do velmi nepřehledné situace ve které nedokážeme přesně identifikovat, co se právě děje.

Tabulka 3: Stručné porovnání zásadních zvukových rozdílů mezi regenerujícím 11. a zregenerovaným 12. Doktorem

11. Doktor	12. Doktor
Melancholická orchestrální hudba, táhlé smyčcové tóny	Údernější, odsekávanější orchestrální hudba (smyčcové staccato kombinované s ligaturou)
Jasná čistá zvuková struktura	Ruchově naplněná zvuková struktura (podporující vzniklé hektično)

2.2.4 Regenerace 12. Doktora, 2017 - (ukázka č.11)

Práce se zvukovou stylizací.

Doktor regeneruje v prázdné TARDIS. Mluví ke své budoucí inkarnaci. K Doktorovi, jakým by měl být. Tento loučící monolog se sebou samým v pozadí doplňuje jemná orchestrální hudba, rytmické bijící zvony a atmosféra hlubokého „dýchání“ TARDIS.

Odbíjející zvony v tomto případě plní stejnou funkci, jako zvuk natahujících se hodin u předešlé regenerace. Každé odbití zvonů podvědomě připomíná čas, který Doktor v tomto těle strávil a který mu dochází.

„Dýchání“ TARDIS je svým charakterem trochu jiné než v minulých regeneracích. Je zvonivé a kovové. Jemně doplňuje rytmus odbíjení zvonů o vyšší frekvence a tím dohromady tvoří příjemný celek. Ten občasně doplní syntetický zvukový efekt také patřící TARDIS, který narušuje monotónnost, ale zároveň nepřebírá zbytečnou pozornost od stěžejního Doktorova monologu.

S posledními Doktorovy slovy graduje orchestrální hudba, která se dostává mírně do popředí nad všechny atmosféry a zvukové efekty. Graduje napětí a buduje očekávání.

Samotný vrchol regenerace otevírá Doktorův hlasitý nádech. Nadchází již typický výbuch. Doktor je uprostřed regenerace, která je kovová a plná elektrických jiskření, praskání a zkratů. Hlavním prvkem je monotónní zvyšující se kovový zvuk ve vyšších frekvencích, ten je doplněn o veškeré detaily, které dávají regeneraci potřebný náboj a strukturu. Vzniká tak ucelený zvukový efekt, který nenachází sílu ani tak v hlasitosti, jako ve své plnosti a nosnosti ve středních frekvencích.

Jak se Doktorovi mění oči, dostáváme se pocitově i zvukově dovnitř regenerace. Zvuk najednou postrádá všechny detaily jiskření a praskání, které byly zřetelné v předchozích záběrech. V tomto detailu na oči převládá zvuk hořícího ohně společně s větrem, které vygradují celou regeneraci a ztratí se v dozvuku.

Nový Doktor stojí zády. Hluk vystřídalo filmové ticho. Prostor tvoří jemná atmosféra a typické „chrčení“ TARDIS společně s rytmickým zvoněním odbíjejících zvonů. Všechny tyto zvukové prvky jsou teď mnohem zřetelnější než během Doktorova monologu. Za to stylizované delší ozvěnou, která podporuje snový pocit vyobrazení scény.

Temporytmus se výrazně zpomalil. Prsten z Doktorova prstu s cinkáním padá na zem. Ve zvuku je stále zřejmá stylizace. Tu podporuje prolínající se melodický zpěv, který prodlužuje vybudované napětí. Doktor se postupně odkrývá. Vidíme ho v odrazu jednoho z řídicích monitorů, a s postupným odhalováním jeho identity se melodický zpěv zintenzivňuje.

Jak Doktorka zmáčkne tlačítko na řídicím panelu, zvukově se snová stylizace přetransformuje do reálného zvukového vyobrazení situace. Temporytmus se zrychlí. TARDIS se rozbíjí a vybuchuje. Doktorku překlápí a vyhazuje do vesmíru. Kolem ní zřetelně padají papíry. Hudba přidává na naléhavosti a dynamičnosti. Ze situace se stává nepřehledný chaos.

12. Doktor	13. Doktorka
Pomalý temporytmus, komplexní, ale jemná zvuková struktura	Pomalejší temporytmus, snová sekvence

2.2.5 Regenerace 13. Doktora, 2022 - (ukázka č.12)

Práce s filmovým tichem.

Začátek regenerace předznamenává vysoké elektrické pískání, které je jejím typickým zvukovým ukazatelem od začátku obnovené série. Doktorka vychází z TARDIS ven. Akcent je kladen převážně na zavírání vrzajících dveří modré policejní budky. Slouží jako zvukový můstek, kterým se dostaneme i s Doktorkou ven.

Nostalгии v tomto případě navozuje atmosféra větru, moře a doplňující orchestrální hudba. Atmosféry se lehce upozadí, aby se skrze ně následně mohla prolnout hudba společně s pískáním přicházející regenerace. Toto pískání postupně nabírá na intenzitě. Přibývá i

zvuk ohně a plamenů, které dodávají zvuku spektrální hloubku, jak se Doktorce kolem obličeje začínají tvořit zlaté plameny.

Typický zvukový efekt výbuchu se prolne s melodickým ženským zpěvem, což je vrcholem napětí a zároveň vrcholem regenerace. Zpěv doplňuje elektrické jiskření a praskání, které dodává zvuku jasnější strukturu.

Dochází k proměně nejen obličeje, ale také oblečení, které divákovi předznamenává, že se Doktorka mění opět do mužské postavy. Hudba odezní, čímž dá prostor samotnému typickému zvukovému efektu, který v tichu pokračuje dál a tím záměrně natahuje situaci a udržuje diváka v napětí až do konce proměny.

Hlasitá regenerace ustala. V kontrastu s ní je slyšet lehké šumění moře a šustnutí každého pohybu nového Doktora. Nechápaní, zmatení a štěstí, jde po divákových emocích. I zvuk jde v tomto případě ruku v ruce s tichým pozorováním nového Doktora. S poslední Doktorovou replikou „Co?“ se atmosféra výrazně ztiší, aby mohlo poslední slovo zaznít dostatečně důrazně.

Celá regenerace je postavena na tichých atmosférách a jemném nostalgickém zpěvu melodie, která je typická pro 13. Doktoru. Končí s momentem překvapení.

13. Doktorka	14. Doktor
Postupně gradující orchestrální melodická hudba	Filmové ticho, moment překvapení

2.2.6 Regenerace 14. Doktora, 2023 - (ukázka č.13)

V aktuálně poslední regeneraci sledujeme souboj mezi Doktorem a Tvůrcem hraček (tzv. Toymakerem). Doktorova regenerace začne v momentě, kdy jej Toymaker zasáhne laserovým paprskem přímo do hrudi se slovy, že pokud má hrát s Doktorem třetí hru, pak to bude s jiným Doktorem.

Prostor obklopuje dramatická hudba, spolu s hutným zvukovým efektem s lehkým popraskáváním a elektrickým bzučením dostatečně dokreslující hrůzostrašnost laserového paprsku. Věrné zobrazení ruchů dokresluje smyčcový orchestr, který hraje v plném uskupení a tím pomáhá gradovat situaci.

Jen, co laserový paprsek přestane proudit Doktorovým tělem, ozve se hutné zadunění a rázem utichá hudba. Doktorovo dosedání na kolena, je v tichu slyšet naprosto detailně. Stejně tak i to nejjemnější šustění lidí, kteří se za ním chtějí rozběhnout, ale neudělají to.

Důraz je kladen na popojetí vozičku vědkyně z UNIT²⁰, kroky Doktorovy bývalé společnice Mel, šustění oblečení jednotek UNIT a lehké cinkání kovů (nejspíše šperků jejichž původ jsem nedokázala přesně rozklíčovat).

Doktor klečí na zemi a z ticha, které prohloubilo napětí, se hudba postupným prolínáním vrací do pozadí. Hraje si s divákem. Přípravuje ho na regeneraci, odkazuje na nostalgii. Na regeneraci 10. Doktora, jehož byl David Tennant (jako 14. Doktor) představitelem. Jeho společnice Donna se hlasitě ozve a tím přeruší veškerý tok myšlenek. Kráčí k němu. „Neumře sám.“ vysvětluje Dona Tvůrci hraček a za již známého zvukového efektu předvídající počátek regenerace jde k Doktorovi. Tomu se kolem hlavy začnou obmotávat žluté plamínky.

Mel přitaká Donně a stejně tak se k Doktorovi rozejde. I zde slyšíme ruchy velmi zřetelně vzhledem k jednoduché a táhlé melodii hudby v pozadí, která nechává dostatek prostoru pro detaily ve zvuku, jakými je položení krabice a kroky Mel. To se nedá říct o příchodu Donny, kde převažuje spíše zvuk Doktorovy regenerace a její monolog než ruchy jako takové.

Hudba postupně graduje a sílí, jak se obě Doktorovy bývalé společnice loučí s jeho starým já. Doktor ve strachu dýchá rychleji. To se projeví i ve větší zřetelnosti dýchání ve zvuku. Pocitově se blížíme k vrcholu regenerace.

Zvukový efekt regenerace se drží ve vyšších frekvencích. Je cinkavý a syntetický. Doktor se loučí se slovy „Allons-y!“ a místo propuknutí velké výbušné exploze, na jakou jsou diváci zvyklí, se nestane vůbec nic. To zdůrazní hluboké basové zadunění, které pocitově uzavře regeneraci. Jako by byl konec.

Zvuk se stáhne do filmového ticha. Zřetelná je atmosféra lehkého foukání větru, dech a každé jedno slovo, které postavy vysloví.

Když Doktor obě společnice vyzve k tomu, aby zatáhly za jeho ruce, postaví se na nohy a jako symbol rozpohybování regenerace se z ticha prolne hudba, která pokračuje ve svém partu a graduje situaci o to více. Dodává odhodlání. Zvukově se pozornost opět soustředí na jemné detaily ruchů a Doktorovy skřeky, které znovu rozproudí regeneraci doplněnou o již známý zvonivý zvuk regenerační proměny.

²⁰ UNIT = fiktivní vojenská organizace

V samotné proměně se klade důraz na její vrcholné zajiskření, jak se tělo dělí na dvě osoby. Oba Doktoři se na sebe nechápavě dívají. Stupňuje se napětí a nepochopení. A zvukově je, stále ještě v regeneračním průběhu, ponecháván jasně slyšitelný zvuk ohně, který doplňuje hudbu a dialogy. Ty jsou na první pohled zřetelnější spolu s dalším zvonivým zvukovým efektem, který doplňuje pohled kamery, která se protočí nad oběma propojenými Doktory.

Hudba se prolne zpět do atmosféry, až se úplně vytratí. Důležitý je dialog mezi oběma Doktory, který podprahově doplňuje opět zřetelný zvuk ohně, který se prolnul skrze utichající hudbu.

Nový Doktor se zasměje, když řekne nahlas, že je to on. Zvuk tuto myšlenku okamžitě podtrhne hlubokým zaduněním a zdůrazňuje tak to, co nový Doktor právě řekl. Oba se pak ve snaze oddělit se od sebe zapřou od sebe a odtlačí se. To provází známý větrný zvuk vrcholu regenerace v obnovené sérii, který zajiskří a stejně rychle se ztiší úplně. Hudba se proměňuje z táhlé a plynulé na údernou a plnou energie podpořenou hlasitým smíchem a uvolněním.

3 POROVNÁNÍ REGENERAČNÍCH PROMĚN NAPŘÍČ SÉRIEMI

3.1 Vývoj zvuku napříč léty

Jednotlivé zvukové přístupy k samostatným regeneracím se po letech mění především vlastním autorským zpracováním a osobitým dramaturgickým přístupem ke zvuku. Zároveň reagují na momentální technické možnosti, které se rok od roku zdokonalují.

Během analýzy těchto různorodých přístupů ke zvuku jsem došla k těmto poznatkům v jejich vývoji.

3.1.1 Z hlediska způsobu zpracování zvuku

Zásadním vývojem prošel způsob zaznamenání a zpracování zvuku, který se postupně přesunul z analogového do digitálního zpracování. Digitální způsob zpracování nabízí množství nekonečných úprav bez ztráty kvality nahrávky, zatímco analogová cesta je v tomto ohledu výrazně limitována počtem prepisů na magnetickém pásu. O to více přímočaře to zvukaře donutilo pracovat se zvukovými motivy a efekty. To je zřejmé v prvních 6 regeneracích, které jsou postaveny převážně na zvukových efektech vytvořených syntetizátory, oscilátory a glitchy.

Výrazný technologický posun od analogového zpracování k digitálnímu je znatelný na porovnání mezi regeneracemi 6. (1987) a 7. Doktora (1996).

3.1.2 Z hlediska historie

Ve 20. století zvukově ovlivňovala emoce diváka především syntetická hudba, případně její zvukové efekty, které svým monotónním opakováním mnohdy velmi efektivně pracovaly s vystavováním napětí. Oproti tomu ve 21. století se tento přístup proměnil do vyjádření emocí převážně skrze orchestrální hudbu. Syntetika, která bývala dříve stěžejní, se dnes už využívá spíše k vytváření dalších zvukových efektů. Není ale už primárním zvukovým podkladem, jako tomu bylo do regenerace 6. Doktora (1987).

3.1.3 Z hlediska vrstvení zvuku

Zvuková struktura byla dříve, vzhledem k analogovému zpracování materiálu, značně omezující. Toto omezení však přineslo i mnoho kreativních řešení. Napomáhala tomu snaha stylizovat situace především opět skrze analogové syntetizátory.²¹

V regeneraci 7. Doktora (1996) můžeme vnímat rozdíl ve vrstvení zvuku oproti předchozí regeneraci 6. Doktora právě díky již zmíněnému příchodu digitálního zpracování zvuku. Zvukaři najednou mohou využít kolik zvuků potřebují, což přináší nekonečné možnosti tvorby a zároveň komplikovanější zvukovou strukturu.

Do regenerace 6. Doktora (1987) byla zvuková struktura velmi jednoduchá. Všechny 4 hlavní zvukové části – dialog, atmosféra, ruchy, hudba z analogového syntezátoru – obsahovaly ve svých podskupinách minimální množství přidaných zvuků. Díky takto jednoduché struktuře jsem si snadno všimla každého zvuku. Nikde se nic „neschovává“. Naopak, záměrně diváka upozorňuje svou intenzitou.

Oproti tomu u regenerací v obnovené sérii (2005-2023), jsem se mnohdy ztrácela ve změti ruchů a zvukových efektů, kterých je najednou velké množství s různou škálou intenzity. I zde tvůrci pracují s atmosférami, dialogy, ruchy a hudbou, ovšem, úplně v odlišném množství poměru. Zvuky se snaží přiblížit reálnému vyobrazení scén, které jsou ale přirozeně ve své struktuře komplikované.

3.1.4 Z hlediska zvukové dramaturgie a prací s motivy

Práce se zvukovou dramaturgií a zvukovými motivy se tolik nezměnila. Tvůrci stále pracují se zvukovými efekty, kterými zdůrazňují důležité prvky, symboly a elementy v seriálu. Rozdíl je pak v jejím technickém a stylizovaném zpracování, které ovlivňuje zejména autor a technologie, kterou použil.

Do 80. let se využívala tvorba zvuků pomocí generování signálu analogovým syntezátorem. Tím se vytvořil vždy specifický, elektronický zvuk, který ztelně nepatřil do reálného zvuku. Dnes už tvůrci zpracovávají zvuk spíše digitálně. Výsledky jsou velmi podobné původním analogovým přístupům. Tyto zvukové efekty stále vedou pozornost diváka na konkrétní předměty nebo situace, které je třeba dostatečně akcentovat pro budoucí či současné chápání děje.

²¹ analogový syntezátor = elektronický hudební nástroj generující různé zvukové signály pomocí zvukové syntézy

3.2 Typické vyobrazení regenerací v klasické a obnovené sérii

Klasická a obnovená série se z hlediska zvuku liší nejen svým technologickým vývojem, zásadní je také práce s regenerací, respektive jejím vrcholem, který v obnovené sérii nabízí nový zvukový přístup k uchopení proměny Pána času.

3.2.1 Typické vyobrazení regenerace pro klasickou sérii (1963-1989)

Klasická série je přístupem k regeneraci typická svou obrazovou proměnou, pomocí které prolíná dva záběry ležících Doktorů mezi sebou. Zvukově pak proměnu řeší primárně analogově tvořenými zvukovými efekty, které záměrně působí nereálně a mnohdy současně plní funkci hudebního podkladu během proměny.

3.2.2 Typické vyobrazení regenerace pro obnovenou sérii (2005-2023)

V obnovené sérii se tvůrci rozhodli k regeneraci přistoupit trochu jinak. Jak napovídá kontext posledního dílu (*The Parting of the Ways*)²² první obnovené série z roku 2005, Doktor vstřelil časový vír, který jeho tělo nedokáže udržet. Proto se musí zregenerovat.

Výbuch, který následuje po jeho rozloučení se svou společnicí Rose, pak dává smysl právě kvůli množství energie, které v sobě má a která ho zničí, čímž zapříčiní regeneraci, ve které se promění do jiné podoby.

V historii Pána času je to tak úplně poprvé, co se objeví tento způsob regenerace, která je výbušná a větrná. Tvůrci tím změnili divákovo vnímání tohoto procesu proměny Pána času na velkou podívanou plnou propracovaných vizuálních a zvukových efektů. Dnes je zobrazení tohoto procesu také jakýmsi výrazným a důležitým symbolem seriálu, který se v různých variacích stále opakuje.

²² *Tardis WIKI*. Online. Tardis WIKI. Dostupné z: [https://tardis.fandom.com/wiki/The_Parting_of_the_Ways_\(TV_story\)](https://tardis.fandom.com/wiki/The_Parting_of_the_Ways_(TV_story)). [cit. 2024-05-05].

3.3 Délka probíhajících regenerací

V následujících kapitolách a výsledných tabulkách jsem pro zajímavost shrnula délku regeneračních proměn na základě jejich prvních náznaků a vrcholu regenerace (zřetelná přeměna jednoho Doktora v druhého).

3.3.1 Délky regenerace od prvních náznaků

První náznaky do 7. regenerace jsem definovala, jako chvíli, kdy Doktor bezvládně leží na zemi nebo na ní upadá. Od 9. regenerace považuji za začátek vysoký zvonivý tón předznamenávající příchod změny a zároveň přiznané lehké zezlátnutí Doktorovy ruky nebo obličeje vizuálními efekty.

Po prvních náznacích většinou zanedlouho dochází k vrcholu regenerace. U 13. Doktora však tento proces trvá o poznání déle než u jiných. V ukázce č. 12 tedy není, vzhledem k paralelnímu vyprávění ostatních dějových linek, obsažen první náznak regenerace.

3.3.2 Délky vrcholu regenerace

Jako vrchol označuji do 7. regenerace postupnou vizuální proměnu jednoho obličeje Doktora do druhého a od 9. definuji vrchol ve chvíli, kdy Doktorovu hlavu a ruce s výbuchem pohltní směsice zlatých plamenů.

Na všechny regenerace nelze uplatnit takto vymezená pravidla. Proto definuji jako první náznak proměny i vrchol u 2. regenerace obraz Doktorova obličeje točícího se dokola. U 7. regenerace pokládám za počátek proměny záběr ležícího Doktora na lehátku, kterého probíjí elektrické paprsky.

Vzhledem k tomu, že jsem v této práci neanalyzovala regeneraci 8. Doktora (neodpovídá chronologickému pořadí vysílaných epizod, tudíž by mohl zkreslovat představu o vývoji zvuku), nezařazovala jsem jeho regeneraci ani do tohoto závěrečného porovnání.

3.3.3 Výsledné porovnání

Tabulka 4 a 5: Celková délka probíhajících regenerací

Doktor č.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Délka regenerace od prvních náznaků	X	X	170 s	76 s	120 s	31 s	39 s
Délka vrcholu regenerace	21 s	60 s	3 s	16 s	12 s	9 s	17 s

8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
X	137 s	105 s	113 s	161 s	423 s	136 s
X	13 s	45 s	1 s	19 s	29 s	47 s

4 ZÁVĚR

V této práci jsem se zaměřila na analýzu konkrétních regeneračních proměn, na jejichž příkladě jsem se pokusila zmapovat postupný vývoj zvuku v seriálu Doctor Who. Z hlediska technologického vývoje a různorodých přístupů ke zvukové dramaturgii, je to pro mě velmi inspirativní zkušenost. Na množství různých situací, které jsem analyzovala, jsem pochopila, jak lze budovat zvukové napětí nejen pomocí hudby, ale také pomocí ruchů nebo zvukových efektů.

Začala jsem se také detailněji zaměřovat na jednotlivé zvukové vrstvy a jejich funkce v samotné zvukové struktuře. Ve starších regeneracích klasické série byly pro mě jednotlivé vrstvy mnohem lépe čitelné než následně u filmu (1996) a obnovené série. Přechod z analogového zpracování zvuku na digitální přinesl zvukařům větší svobodu v úpravách jednotlivých zvuků i jeho neomezenému přepisu. Komplikovanější zvuková struktura v obnovené sérii tedy pro mě byla na rozbor o poznání složitější. Za to pocitově plnější a živější. Napíná a ovlivňuje mě jako diváka více podprahově, sofistikovaněji a méně prvoplánově.

V této práci jsem se dostala pouze k analýze konkrétní zvukové dramaturgie v jednotlivých regeneracích. Zvuk se ale měnil také odlišným autorským přístupem jednotlivých zvukařů, kteří se na seriálu podíleli. I to hraje značnou roli v různém zvukovém zpracování jednotlivých regenerací. Je pro mě otázkou nakolik do seriálu mistři zvuku vstupovali (a stále vstupují) autorsky a do jaké míry vychází z práce svých předešlých kolegů. Věřím, že by mi hlubší zkoumání těchto souvislostí dokázalo přinést ještě komplexnější vhled do již tak obsáhlého zvukového vývoje v této televizní tvorbě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLÁHA, Ivo, 2014. *Zvuková dramaturgie audiovizuálního díla*. 3., upr. vyd. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění. ISBN 978-80-7331-303-6.

BORDWELL, David a THOMPSON, Kristin, 2011. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění. ISBN 978-80-7331-217-6.

KISTLER, Alan, 2013. *Doctor Who: A History*. Lyons Press. ISBN 978-0762791880.

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BBC. *Doctor Who*. Online. BBC. Dostupné z: <https://www.bbc.com/topics/cg2m52x1kj5t>. [cit. 2023-11-18].

Doctor Who - Regeneration, 2023. Online. BBC Website. Dostupné z: <https://www.bbc.com/articles/c72lx7p44vlo>. [cit. 2023-12-06].

DOCTOR WHO. *The Doctor's Regenerations (1966 - 2022) | Doctor Who; YouTube*. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=OfiJrxKkvzc>. [cit. 2024-05-15].

DOCTOR WHO. *Who is the Doctor? | New to Who? | Doctor Who; YouTube*. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=DzIPP4kKUmY>. [cit. 2024-05-15].

ELVY, Craig, 2019. *Screen Rant*. Online. ScreenRant. Dostupné z: <https://screenrant.com/doctor-who-every-regeneration-reason/>. [cit. 2023-12-06].

FARROW, Max, 2019. *Screen Rant*. Online. ScreenRant. Dostupné z: <https://screenrant.com/doctor-who-time-lord-regeneration-explained-plot-holes/>. [cit. 2024-01-05].

FONG, Jessica, 2021. *CBR*. Online. CBR. Dostupné z: <https://www.cbr.com/doctor-who-tardis-sound-explained/>. [cit. 2023-12-16].

FREEMAN, Rob, 2023. *Time travel to the Tardis: 10 facts you need to know about Doctor Who before watching*. Online. BBC Culture. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20230925-time-travel-to-the-tardis-11-facts-you-need-to-know-about-doctor-who-before-watching>. [cit. 2023-12-08].

JOHN, Dan, 2023. *Why Doctor Who is the ultimate British show*. Online. BBC Culture. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20231116-why-doctor-who-is-the-ultimate-british-show>. [cit. 2023-12-08].

LYNCH, Kevin, 2013. *Doctor Who - Day of the Doctor sets world record for biggest TV drama simulcast*. Online. Guinness World Records. Dostupné z: <https://www.guinnessworldrecords.com/news/2013/11/doctor-who-day-of-the-doctor-sets-world-record-for-biggest-tv-drama-simulcast-53133>. [cit. 2024-05-14].

LYNCH, Kevin, 2013. *Doctor Who 50th anniversary: The Time Lord's world records*. Online. Guinness World Records. Dostupné z: <https://www.guinnessworldrecords.com/news/2013/11/doctor-who-50th-anniversary-the-time-lord%E2%80%99s-world-records-53100/>. [cit. 2024-05-14].

MILLER, Leon, 2023. *Doctor Who: Bigeneration explained*. Online. Dexerto. Dostupné z: <https://www.dexerto.com/tv-movies/doctor-who-bigeration-explained-2424879/>. [cit. 2023-12-21].

TARDIS sounds. Online. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Xg8M-8BqTGs>. [cit. 2024-05-13]

Tardis WIKI. Online. Tardis WIKI. Dostupné z:
<https://tardis.fandom.com/wiki/Regeneration>. [cit. 2024-05-05].

Tardis WIKI. Online. Tardis WIKI. Dostupné z:
[https://tardis.fandom.com/wiki/The_Parting_of_the_Ways_\(TV_story\)](https://tardis.fandom.com/wiki/The_Parting_of_the_Ways_(TV_story)). [cit. 2024-05-05].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Původní dokument popisující vzhled a chování nového Doktora (1966) 14

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam 15 hlavních představitelů Doktora, kteří byli postupně obsazováni do rolí od roku 1963 po rok 2023	16
Tabulka 2: Stručné porovnání zásadních zvukových rozdílů mezi regenerujícím 10. a zregenerovaným 11. Doktorem.....	26
Tabulka 3: Stručné porovnání zásadních zvukových rozdílů mezi regenerujícím 11. a zregenerovaným 12. Doktorem.....	28
Tabulka 4 a 5: Celková délka probíhajících regenerací.....	37

PŘÍLOHA

Seznam ukázek:

Ukázka č. 1	Regenerace 1. Doktora
Ukázka č. 2	Regenerace 2. Doktora
Ukázka č. 3	Regenerace 3. Doktora
Ukázka č. 4	Regenerace 4. Doktora
Ukázka č. 5	Regenerace 5. Doktora
Ukázka č. 6	Regenerace 6. Doktora
Ukázka č. 7	Regenerace 7. Doktora
Ukázka č. 8	Regenerace 9. Doktora
Ukázka č. 9	Regenerace 10. Doktora
Ukázka č. 10	Regenerace 11. Doktora
Ukázka č. 11	Regenerace 12. Doktora
Ukázka č. 12	Regenerace 13. Doktora
Ukázka č. 13	Regenerace 14. Doktora
Ukázka č. 14	Zvuk TARDIS